

PATVIRTINTA
Alytaus Dzūkijos pagrindinės
mokyklos direktoriaus
2017 m. birželio 15 d.
įsakymu Nr. V-115

ALYTAUS DZŪKIJOS PAGRINDINĖ MOKYKLA

SMURTO IR PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO MOKYKLOJE TVARKOS APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo Alytaus Dzūkijos pagrindinėje mokykloje tvarkos aprašo (toliau – Tvarkos aprašas) paskirtis – padėti mokyklos bendruomenei užtikrinti sveiką, saugią, užkertančią kelią smurto, prievartos apraiškoms aplinką, kuri yra psichologiškai, dvasiškai ir fiziškai saugi.

2. Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos aprašas nustato smurto ir patyčių stebėsenos, prevencijos ir intervencijos vykdymą individualiu klasės, mokyklos, šeimos lygmeniu mokykloje.

3. Tvarkos aprašas remiasi šiais principais:

3.1. į smurtą ir patyčias būtina reaguoti nepriklausomai nuo jų turinio (dėl lyties, seksualinės orientacijos, negalės, religinės ar tautinės priklausomybės, išskirtinių bruožų ar kt.), formos, lyties, amžiaus, socialinio statuso, ar kitų asmens ypatybių;

3.2. kiekvienas mokyklos administracijos atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, pastebėjęs ar sužinojęs apie smurtą ir patyčias, turi nedelsiant reaguoti ir stabdyti smurtą ir patyčias pagal apraše numatytą tvarką.

4. Visi mokyklos bendruomenės nariai (mokiniai, administracijos atstovai, mokytojai, švietimo pagalbos specialistai, tėvai (globėjai, rūpintojai), kiti darbuotojai) turi būti supažindinti su mokyklos smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarka ir patvirtinti tai savo parašu.

5. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos:

5.1. patyčios – tai psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės tyčiniai, pasikartojantys veiksmai, siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kaip kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui;

5.2. smurtas – veikimu ar neveikimu asmeniui daromas tyčinis fizinis, psichinis, seksualinis, ekonominis ar kitas poveikis, dėl kurio asmuo patiria fizinę, materialinę ar neturtinę žalą;

5.3. smurtas ir patyčios gali būti tiesioginiai (atvirai puolant ir/ar užgauliojant) ir/ar netiesioginiai (skaudinant be tiesioginės agresijos):

5.3.1. žodinis smurtas ir/ar patyčios: pravardžiavimas, grasinimas, ujimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;

5.3.2. fizinis smurtas ir/ar patyčios: mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, turtinė žala ir kt.;

5.3.3. socialinis smurtas ir/ar patyčios: socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir kt.;

5.3.4. elektroninis smurtas ir/ar patyčios: skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių ir/ar paveikslėlių siuntinėjimas, viešų gandų skleidimas, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, tapatybės pasisavinimas, siekiant sugriauti gerą vardą arba santykius, pažeminti ir kt.;

5.4. smurtą ir/ar patyčias patiriantis vaikas – mokinys, prieš kurį yra smurtaujama, iš kurio yra tyčiojama;

5.5. smurtautojas/besityčiojantysis/skriaudėjas – vaikas ar suaugęs, inicijuojantis smurtą ir/ar patyčias ir/ar prisidedantis prie jų;

5.6. smurtą ir patyčias patiriantis suaugęs – administracijos atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar techninis darbuotojas, prieš kurį smurtauja, iš kurio tyčiojasi mokinys (-iai);

5.7. smurto ir patyčių stebėtojas – vaikas, matantis ar žinantis apie smurtą ir/ar patyčias;

5.8. smurto ir patyčių prevencija – veikla, skirta smurto ir patyčių rizikai mažinti, imantis mokyklos bendruomenės narių (vaikų, administracijos atstovų, pedagogų, švietimo pagalbos specialistų, kitų darbuotojų, tėvų (globėjų, rūpintojų) švietimo, informavimo ir kitų priemonių;

5.9. smurto ir patyčių intervencija – visuma priemonių, taikomų visiems smurto ir patyčių dalyviams (patiriantiems, besityčiojantiems, stebėtojams), esant poreikiui įtraukiant jų tėvus (globėjus, rūpintojus);

5.10. smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos stebėseną – smurto ir patyčių situacijos mokykloje stebėjimas, renkant, analizuojant faktus ir informaciją, svarbią šio reiškinio geresniam pažinimui bei valdymui, reiškinio tolimesnės raidos ir galimo poveikio prognozavimas.

6. Tvarkos aprašas parengtas vadovaujantis Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija; Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu, Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu, Lietuvos Respublikos apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje įstatymu, kitais įstatymus įgyvendinančiais teisės aktais.

7. Mokyklos vadovas yra atsakingas už smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos mokykloje vykdymo tvarką ir joje numatytų prevencinių ir intervencinių poveikio priemonių įgyvendinimą.

II. SMURTO IR PATYČIŲ STEBĖSENA IR PREVENCIJA MOKYKLOJE

8. Smurto ir patyčių prevencija ir intervencija yra svarbi mokyklos veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėseną rūpinasi mokyklos direktorius, Vaiko gerovės komisijos nariai, klasių auklėtojai, direktoriaus pavaduotojai ugdymui, o jos vykdyme dalyvauja visi mokyklos bendruomenės nariai.

9. Klasės auklėtojai, Vaiko gerovės komisijos nariai ne rečiau kaip kartą per metus išanalizuoja ir apibendrina turimą informaciją apie smurtą ir patyčias, inicijuoja ir atlieka mokinių anonimines apklausas, apie rezultatus informuoja mokyklos vadovą.

10. Mokyklos vaiko gerovės komisija, vadovaudamasi mokyklos veiklos kokybei įsivertinti ir tobulinti skirtais instrumentais ar kitais pasirinktais būdais (apklausa, stebėjimu, pokalbiais ar kt.), reguliariai renka informaciją apie mokymo(si) aplinkos saugumą, mokyklos bendruomenės narių tarpusavio santykius ir identifikuoja aktualias problemas.

11. Mokykloje įgyvendinama ilgalaikė nuoseklaus socialinio emocinio ugdymo programa (Lions quest), kurioje privalo dalyvauti kiekvienas mokyklos mokinys. Įgyvendinant programą nuolat yra ugdomi mokinių savęs pažinimo, empatijos, problemų ir konfliktų sprendimo, pykčio valdymo, streso įveikos, bendravimo ir bendradarbiavimo ir kiti socialiniai įgūdžiai.

12. Mokykloje nuolat organizuojami renginiai, akcijos, vykdomos veiklos, skirtos mokinių pilietiškumui, bendruomeniškumui, savanorystei skatinti.

13. Mokinių tėvai skatinami aktyviai dalyvauti kuriant saugią mokymo(si) aplinką mokykloje, įtraukiant juos į priemonių planavimą ir įgyvendinimą, kitas veiklas, atstovavimą mokyklai vietos bendruomenėje.

III. SMURTO IR PATYČIŲ INTERVENCIJA MOKYKLOJE

14. Visais įtariamų ir realių smurto ir patyčių atvejais kiekvienas mokyklos administracijos atstovas, pedagogas ar švietimo pagalbos specialistas, kitas darbuotojas reaguodamas:

14.1. įsikiša įtarus ir/ar pastebėjus smurtą ir patyčias – nutraukia bet kokius tokį įtarimą keliančius veiksmus;

14.2. primena vaikui, kuris tyčiojasi, mokyklos nuostatus ir elgesio taisykles;

14.3. jei vaikui reikia pagalbos, kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (tėvus (globėjus, rūpintojus) ar mokyklos darbuotojus) ar institucijas (pvz., policija, greitoji pagalba);

14.4. nedelsiant informuoja klasės auklėtoją apie įtariamą ir/ar įvykusį smurtą ir/ar patyčias.

15. Klasės auklėtojas gavęs informaciją apie įtariamas ir/ar įvykusias smurtą ir patyčias:

15.1. išsiaiškina situaciją, nustato, ar tai smurto ir patyčių atvejis;

15.2. organizuoja individualius pokalbius su smurto ir/ar patyčių dalyviais, informuoja tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui kviečia juos dalyvauti pokalbiuose;

15.3. vykdo tolesnę smurto ir patyčių situacijos stebėseną;

15.4. informuoja socialinį pedagogą, psichologą apie smurto ir/ar patyčių atvejį;

16. Socialinis pedagogas, psichologas, įvertinę turimą informaciją:

16.1. informuoja mokyklos vadovą apie esamą situaciją;

16.2. numato veiksmų planą (gali būti individualūs pokalbiai su skriaudėju, skriaudžiamuoju, stebėtojais, jų tėvais, klase, kt. priemonės), supažindina su jo nevykdymo pasekmėmis skriaudėją ir jo tėvus (globėjus, rūpintojus); esant poreikiui koreguoja veiksmų planą ir/ar aptaria Vaiko gerovės posėdyje;

16.3. vykdo plane numatytas veiklas, stebi, analizuoja, organizuoja pakartotinius susirinkimus situacijos įvertinimui.

17. Mokyklos vadovas, gavęs informaciją apie įtariamas ir/ar įvykusias smurtą ir/ar patyčias:

17.1. tais atvejais, kai smurtą ir/ar patyčias patiria mokinys, mokyklos vadovas nedelsdamas, bet ne vėliau kaip kitą darbo dieną praneša ir smurtą ir/ar patyčias patyrusio, ir smurtavusio ir/ar pasityčiojusio mokinio (mokinių) tėvams (globėjams, rūpintojams), ir vaiko teisių ir teisėtų interesų apsaugą užtikrinančiai valstybės ir savivaldybės institucijai pagal kompetenciją;

17.2. mokyklos vadovas užtikrina, kad ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo pranešimo apie smurtą ir/ar patyčias momento smurtaujantys, besityčiojantys ir patyrę smurtą ir/ar patyčias mokyklos mokiniai, kartu su tėvais (globėjais, rūpintojais) privalo neatlygintinai gauti psichologo, socialinio pedagogo pagalbą. Psichologinės pagalbos trukmę nustato psichologas, įvertinęs smurto ir patyčių atvejo aplinkybių visumą ir atsižvelgdamas į švietimo ir mokslo ministro nustatytos psichologinės pagalbos teikimo tvarką. Tėvams atsisakius lankyti psichologo konsultacijas, kitos poveikio priemonės aptariamos Vaiko gerovės komisijos posėdyje;

17.3. tais atvejais, kai smurtą ir/ar patyčias patiria ir/ar tyčiojasi mokytojai, kiti švietimo įstaigos darbuotojai, mokyklos vadovas apie įvykusį smurto ir patyčių faktą nedelsdamas, bet ne vėliau kaip kitą darbo dieną praneša Alytaus miesto pedagoginei psichologinei tarnybai. Švietimo įstaigos darbuotojams psichologinė pagalba neatlygintinai pradedama teikti nedelsiant, bet ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo pranešimo apie smurtą ir patyčias momento, atvykus į Alytaus pedagoginę psichologinę tarnybą;

18. Sužinoję apie viešą smurtą ir/ar patyčias kibernetinėje erdvėje mokyklos bendruomenės nariai informuoja klasės auklėtoją. Klasės auklėtojas privalo apie minėtas smurto ir patyčių situacijas informuoti mokinių tėvus, kurie privalo (o mokykla turi teisę) apie tai pranešti Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybai, pateikdami pranešimą interneto svetainėje adresu www.draugiskasinternetas.lt.

19. Kitiems smurto ir patyčių dalyviams pagal individualius poreikius mokykloje teikiama švietimo pagalbos specialistų ar pedagogų pagalba.

IV. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

20. Visi dokumentai, esantys vaiko asmens byloje, ir duomenys, susiję su vaiku ir jo asmeniniu gyvenimu yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas, užtikrinti vaiko teises ir teisėtus interesus.

